

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľov **1/ Š. K.**, bývajúceho vo V. a **2/ E. Š.**, bývajúcej vo V., zastúpených JUDr. B. J., advokátkou v H., proti odporcom **1/ Z. F.**, bývajúcej v S., **2/ Z. K.**, bývajúcemu v S. a **3/ E. K.**, o **určenie neplatnosti kúpnej zmluvy**, vedenej na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 4C 811/2008 (pôvodne pod sp. zn. 7C 255/2004), o dovolaní navrhovateľov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 18. mája 2010 sp. zn. 5Co 177/10, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie navrhovateľov 1/ a 2/ **o d m i e t a .**

Odporcom 1/ až 3/ nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Pezinok (súd prvého stupňa) rozsudkom z 20. októbra 2009 sp. zn. 4C 811/2008 zamietol návrh navrhovateľov, ktorým sa domáhali určenia, že kúpna zmluva uzatvorená 30. júla 1999 medzi predávajúcimi L. K. a manželkou M. K. a kupujúcimi Z. F., Z. F. a odporcami 2/ a 3/, ktorej predmetom boli nehnuteľnosti nachádzajúce sa v k. ú. V., a to parc. č. X – orná pôda o výmere X m² a parc. č. X – orná pôda o výmere X m², zapísané na LV č. X, a parc. č. X – orná pôda o výmere X m², zapísaná na LV č. X, je neplatná. Súd prvého stupňa s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a znenie ustanovení § 159 ods. 2, § 159a, § 154 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) a § 34 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľnosti a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam v znení účinnom od 1. septembra 2009 zamietol návrh z dôvodu neexistencie naliehavého právneho záujmu navrhovateľov na požadovanom určení (§ 80 písm. c/ O.s.p.). Zdôraznil, že aktuálny vlastník sporom dotknutých nehnuteľností G. nebol účastníkom konania, výrok súdneho

rozhodnutia by preto nebol preňho záväzný a v čase, kedy došlo k prevodu týchto nehnuteľností, nebola a nie je vykonaná poznámka o vedení tohto konania. Na základe požadovaného určenia by preto nemohlo dôjsť k zápisu vlastníckych práv navrhovateľov do katastra nehnuteľností. Podľa súdu prvého stupňa naliehavý právny záujem nebol daný aj z dôvodu, že účastníkom konania o určenie neplatnosti právneho úkonu musia byť všetci účastníci dotknutého právneho úkonu, a tiež preto, že v prípadoch, keď je namieste žaloba na určenie práva alebo právneho vzťahu, rieši súd otázku neplatnosti právneho úkonu len ako otázku predbežnú. Náhradu trov konania súd úspešným odporcom (§ 142 ods. 1 O.s.p.) nepriznal, pretože si žiadne trovy neuplatnili.

Krajský súd v Bratislave (odvolací súd) na odvolanie navrhovateľov 1/ a 2/ rozsudkom z 18. mája 2010 sp. zn. 5Co 177/10 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a odporcom 1/ až 3/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil i s odôvodnením napadnutého rozsudku. Už len na doplnenie uviedol, že súd prvého stupňa postavil svoje rozhodnutie na správnom závere o nedostatku naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe. Skonštatoval, že požadované súdne rozhodnutie by nesplnilo praktický účel, na jeho základe by totiž nedošlo k zápisu vlastníckych práv navrhovateľov do katastra nehnuteľností. Výrok o trovách odvolacieho konania odôvodnil poukazom na § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. s tým, že úspešní odporcovia si náhradu trov tohto konania neuplatnili.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podali navrhovatelia 1/ a 2/ dovolanie, v ktorom žiadali napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnili nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). V dovolaní uviedli, že naliehavý právny záujem v konaní preukazujú tým, že uvedené nehnuteľnosti nemohli riadne zdediť po svojich rodičoch. S poukazom na § 39 Občianskeho zákonníka a judikát R 331/1975 mali za to, že predmetná kúpna zmluva je od počiatku neplatná. Namietali, že predávajúca M. K. podpisovala zmluvu tesne pred svojou smrťou, keď už nebola schopná rozpoznať následky svojho konania. Dôvod neplatnosti videli i v tom, že zmluva nespĺňala požiadavku technickej jednoty listiny a v tejto súvislosti poukazovali na stanovisko kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Cpj 33/01.

Odporcovia 1/ až 3/ vo svojom písomnom vyjadrení navrhli dovolanie navrhovateľov zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania má dovolanie osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno úspešne napadnúť (len) právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, nie však v každom prípade, ale iba ak podanie dovolania pripúšťa zákon.

Zmyslom dovolania je preskúmanie napadnutého rozhodnutia – v prípadoch stanovených zákonom – z hľadiska v zákone určených dovolacích dôvodov a dosiahnutie nápravy tam, kde rozhodnutie napadnuté dovoláním nemôže obstáť z aspektu opodstatnenosti v dovolaní uplatneného dovolacieho dôvodu. Dovolanie je v uvedenom vymedzení zároveň procesný prostriedok (nástroj), ktorým zákon vytvára účastníkovi konania procesnú možnosť, aby v prípadoch (a za podmienok) v zákone uvedených spochybnil opodstatneným uplatnením dovolacieho dôvodu správnosť konania alebo rozhodovania odvolacieho súdu a dosiahol nápravu väd alebo nesprávností napadnutého rozhodnutia.

Mimoriadna povaha dovolania v rámci systému opravných prostriedkov sa prejavuje aj v tom, že účastník konania nemôže úspešne podať dovolanie z akéhokoľvek dôvodu, ale len z dôvodu uvedeného v zákone. Občiansky súdny poriadok upravuje tri samostatné dovolacie dôvody. Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že: a) v konaní došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 O.s.p., b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) rozhodnutie spočíva na

nesprávnom právnom posúdení veci. Treba dodať, že dovolací súd je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane toho, ako ho dovolateľ obsahovo vymedzil; dovolacie dôvody neposudzuje podľa toho, ako ich označil dovolateľ, ale podľa ich obsahu. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a nemožno sa ním úspešne domáhať revízie skutkových zistení súdov nižších stupňov ani výsledkov nimi vykonaného dokazovania; dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. V zmysle ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolanie je tiež prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.).

Nakoľko je v prejednávanej veci dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa (pričom odvolací súd vo svojom výroku prípustnosť dovolania nevyslovil), a nejde o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p., a v tejto veci nebolo dovolacím súdom vydané predchádzajúce rozhodnutie, je nepochybné, že prípustnosť dovolania navrhovateľov z ustanovenia § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. vyvodiť nemožno.

Dovolanie navrhovateľov 1/ a 2/ by vzhľadom na uvedený záver (zistenie) bolo procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv

právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že ustanovenie § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania; ak v konaní došlo k procesnej vade vymenovanej v tomto ustanovení, možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutie, proti ktorému inak dovolanie nie je prípustné.

So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O. s. p., ktoré ukladá dovolaciemu súdu povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., dovolací súd sa neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. Existencia ani jednej z uvedených väd však dovolacím súdom v konaní zistená nebola.

K námietke dovolateľov, ktorou napádajú právne posúdenie veci, dovolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) je síce prípustným dovolacím dôvodom (ktorý možno uplatniť vtedy, *ak je dovolanie prípustné*), samotný tento dôvod ale prípustnosť dovolania nezakladá (neznamená zmätočnosť rozhodnutia). Dovolanie, ako už bolo spomenuté, je v ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu; pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia. V dôsledku toho by posúdenie, či súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Nakoľko prípustnosť dovolania nemožno v danom prípade vyvodiť z ustanovenia § 238

O.s.p. a v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti dovolania uvedené v ustanovení § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie navrhovateľov 1/ a 2/ podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nemohol sa zaoberať vecnou správnosťou napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní procesne úspešným odporcom 1/ až 3/ vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti navrhovateľom, ktorí úspech nemali (§ 243b ods. 5 v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd im však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, nakoľko nepodali návrh na uloženie tejto povinnosti navrhovateľom (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 14. decembra 2011

JUDr. Milan D e á k , v. r.
predseda senátu

Za správnosť:

Hrčková Marta